

**РЕГИОНАЛЕН ЕКСПЕРТНО –  
КОНСУЛТАНТСКИ И ИНФОРМАЦИОНЕН  
ЦЕНТЪР „ЧИТАЛИЩА“  
ГРАД ГАБРОВО**

ул., № “Тимок” № 2  
тел./факс: 066/80 82 13  
e-mail: rkicgb@abv.bg

***АНАЛИЗ***  
***НА ДЕЙНОСТТА НА ЧИТАЛИЩАТА***  
***ОТ ОБЛАСТ ГАБРОВО***  
***ПРЕЗ 2007 ГОДИНА***

# ОБЛАСТ

# ГАБРОВО

## *ТЕРИТОРИАЛНО ДЕЛЕНИЕ*



КАРТА НА ОБЛАСТТА

### Кратка информация за област Габрово

Област Габрово се намира в северната централна част на България. Разполага с удобни транспортни връзки в четирите посоки на света. Общата ѝ площ е 2107,3 кв. км., върху която са разположени 356 населени места, разпределени в 4 общини - Габрово, Севлиево, Дряново и Трявна. Това е най-малката по площ област в страната, заема само 1,8% от територията ѝ. Населението е 137 461 човека. Основен отрасъл е промишлеността. Общо работят 5 410 малки и средни предприятия в различни области - машиностроене, текстилна и обувна промишленост, изработване на пластмасови изделия, дървообработване и др.

Характеризира се с благоприятен климат за развитие на туризъм - студена зима и сравнително топло лято. Средната надморска височина е около 600 – 650 м. като снежната покривка се задържа по високите планински части около 120 дни в годината.

Областта разполага с богато разнообразие на културно-исторически паметници : Националната Априловска гимназия и Националният музей на образованието; Дома на хумора и сатирата, Музеят на Кольо Фичето и др. Тук се намират и редица туристически обекти, които я правят привлекателна за много наши и чуждестранни посетители – Етнографският музей на открито "Етъра", Архитектурно-историческия резерват "Боженци", Шипченския проход, Дряновския манастир и пещерата "Бачо Киро", Соколския манастир, Батошевския манастир и др. Интерес представлява и град Трявна – сам по себе си уникален музей със своите 140 на брой паметници и музеи – единствения съхранен архитектурен ансамбъл - площад, часовникова кула, гърбавия мост, църквата "Св. Арх. Михаил", Даскаловата къща, Къщите музеи "Петко и Пенчо Славейкови", "Ангел Кънчев", Музеят "Тревненска иконописна школа". Гостите на областта могат да посетят и етнографският комплекс „Дандолови къщи”, разположен в централната градска част на Севлиево и Археологическият музей на открито „Средновековен град и крепост Хоталич, който се намира в близост до града”.

Място за отдих и туризъм предлагат местностите "Узана", "Люляците", "Лъгът", Национален парк "Централен Балкан" и Природен парк "Българка".

Неправителствените организации са 390. В областта действат 39 основни училища, 11 гимназии и 1 университет.



ОБЩИНИ	Територия кв. км.	Брой населени места	Градове	Села	Брой читалища
Габрово	563,3	134	1	133	33
Севлиево	1040	53	1	52	28
Дряново	248,5	62	1	61	6
Трявна	255,5	106	2	104	6
ОБЩО	2 107,3	355	5	350	73

# ОБЩИНА ГАБРОВО



## Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Община Габрово е с площ от 563,3 кв. км. и се намира в северната централна част на страната. В нея има 134 населени места, от които 1 град – Габрово /общински и областен център/ и 133 села с общо 78 320 души население.

Значението на общината като важен транспортен възел се определя от стратегическото ѝ местоположение и близостта до географския център на страната – в местността Узана. През общината минава една от най-важните пътни връзки, пресичащи България в направление север – юг. Тя е част от Трансевропейски транспортен коридор № 9: Хелзинки - Санкт Петербург – Киев – Букурещ – Русе – Велико Търново – Габрово – Стара Загора – Димитровград, с отклонения към Гърция и Турция.

Основен отрасъл за община Габрово е промишлеността: текстилна, кожарска, обувна, машиностроене и мебелно производство. Тези сфери традиционно осигуряват поминъка на населението.

Красивата природа и климатът - сравнително топло лято и студена зима, са подходящи за развитие на туризма. Снежната покривка се задържа по високите планински части до 120 дни в годината и привлича любители на зимните спортове. Най-известните места за отдих в областта – Узана и Люляците са в непосредствена близост до гр. Габрово.

Общината предлага и чудесни културни маршрути. Неслучайно Габрово е известен като градът на стоте паметника. Най-известните културно-исторически паметници в общината са монументът Шипка, паметникът на Рачо Ковача в река Янтра, културните институти Национален музей на образованието и Дом на хумора и сатирата, а също музеят на Кольо Фичето, манастирите Дряновски, Батошевски и Соколски. Тук се намират и Етнографският музей на открито ”Етър”, Архитектурно-историческият резерват “Боженци” и стара Трявна, които привличат все повече чуждестранни туристи. Ежегодно общината е домакин на международни фестивали – младежки, на хумора и сатирата и др.

## ЧИТАЛИЩА

На територията на общината се намират 134 населени места , в които работят 33 читалища - 11 в гр. Габрово, от които 9 квартални и 2 централни, и 22 в селата. С богатото разнообразие от културни прояви и многобройните си състави , работещи в различни сфери на изкуството, те отдавна са се превърнали в основен фактор за формирането на културно – просветния облик на общината. Водещи в това отношение са градските читалища: НЧ „Габрово” с над двадесет състава и широка възрастова граница-от 4 до 84 годишна възраст; НЧ „Априлов Палаузов” и НЧ „Отец Паисий”, а също така НЧ”Светлина”-с. Жълтеш и НЧ „Хр. Ботев”-с. Драгановци . Всички те дават своя принос за развитието на просветата и културата , за съхраняването на богатото фолклорно наследство на габровския край и предаването на му на бъдещите поколения.



Читалищата от общината получават финансови средства главно от държавния бюджет и Министерството на културата, като ги допълват със собствени приходи от членски внос, наеми, дарения, спонсорство и работа по проекти и програми.

Сградният фонд е в сравнително добро състояние, непрекъснато се извършват частични ремонти. За съжаление средствата все не достигат и се работи само върху проблемните участъци, главно течащи покриви, без да има възможност за цялостни ремонтни дейности. Все още без сгради си остават НЧ „Габрово”-Габрово, НЧ „Светите братя Кирил и Методий”- с. Райновци, НЧ „Васил Левски”- с. Трънито и НЧ „П. Яворов”- с.Борики.

Около 90 процента от читалищата в общината осъществяват библиотечна дейност и разполагат с богат фонд и добре оборудвани заемни и читални. Извършва се периодично допълване на фонда чрез закупуване на нови книги или дарения.

Според данните, взети от информационните карти, за 2007г. в габровските читалища има следните разкрити читалищни форми:

- 3 бр. Групи за автентичен фолклор – с. Драгановци, с. Жълтеш, с. Кметовци
- 3 бр. Самодеен певчески състав – НЧ „Хр. Смирненски”- Габрово, НЧ „Бъдеще” - Габрово, НЧ „Отец паисий” - Габрово
- 2 бр. Състав за изворен фолклор- НЧ „Хр. Смирненски”- Габрово, НЧ „Просвета” - Габрово
- 2 бр. Детски театрални трупи – НЧ „Габрово”- Габрово, с. Драгановци
- 1 бр. Детска вокална група – НЧ „Габрово”- Габрово
- 1 бр. Певчески състав – НЧ „Габрово” - Габрово
- 4 бр. Женски хорове – НЧ „Габрово” - Габрово
- 7 бр. Състав за народни танци – НЧ „Габрово” – Габрово, НЧ „Априлов – Палаузов”
- 3 бр. Вокални групи - НЧ „Габрово” – Габрово
- 1 бр. Танцова школа - НЧ „Габрово” – Габрово
- 1 бр. Фолклорен танцов ансамбъл- НЧ „Габрово” – Габрово
- 1 бр. състав за автентичен фолклор - НЧ „Габрово” – Габрово
- 1 бр. Клуб за спортни танци – НЧ „Априлов – Палаузов”
- 1 бр. Младежки Диксиленд бенд – НЧ „Априлов – Палаузов”
- 1 бр. Смесен хор - НЧ „Априлов – Палаузов”
- 3 бр. Танцови формации за съвременна хореография - НЧ „Априлов – Палаузов”, с. Жълтеш

1 бр.Сдружение по изкуствата с класове по пиано , солфеж и изобразително изкуство – НЧ „Априлов –Палаузов”

2 бр.Езикови курсове- Английски ез.- НЧ „Наука”-с. Боженците и Бълг.ез.- НЧ „Отец паисий” ”- Габрово

1 бр. Клуб – шахмат – кв. Лютаци, Габрово

1 бр. Клуб - тенис - кв. Лютаци, Габрово

1 бр. Кръжок по рисуване - НЧ „Отец Паисий” ”- Габрово

1бр.Кръжок по жудожествено слово - с. Жълтеш, , с.Враниловци, с. Стоевци

1 бр.Кръжок – ръкоделие - с. Жълтеш

2 бр.Клуб „Млад приятел на книгата” – с. Лесичарка, с.Враниловци

1 бр.Театрален състав – с. Стоевци



## АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА ОТ ОБЩИНА ГАБРОВО

СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Наличие на собствен сграден фонд и на предоставен от общината за безвъзмездно ползване;</li> <li>- Субсидиране от държавният бюджет, допълнително финансиране от Министерството на културата, приходи от спонсорство, наеми, членски внос, изяви на съставите и защитени проекти;</li> <li>- Осигурен квалифициран щатен персонал, с изключение на малките населени места;</li> <li>- Организиране на семинари и обучения от РЕКИЦ, с цел повишаване на квалификацията на читалищните деятели;</li> <li>- Голям брой библиотечни единици и периодично допълване на фондовете чрез закупуване и дарения;</li> <li>- Разнообразна гама от художествена самодейност в различните сфери на изкуството/певческо, музикално, танцово, театрално, изворен фолклор, възстановка на обичаи и др./;</li> <li>- Наличие на добри мениджърски умения от страна на председателите и секретарите на читалищата;</li> <li>- Утвърждаване на традиционни празници на града и населените места -“Дни на духовната музика”, Габровския карнавал и др./ и провеждането на разнообразни културни прояви с участието на художествени състави от читалищата на общината, областта, страната и чужбина;</li> <li>- Много добра координация и сътрудничество с местната власт – Областно управление, община и кметства ;</li> <li>- Изградени отношения на сътрудничество и партньорство с различни културни институти и НПО;</li> <li>- Участие в общински, национални и международни прегледи и фестивали;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Липса на сграден фонд за НЧ “Габрово”- Габрово, НЧ “Светите братя Кирил и Методий”- с. Райновци, НЧ ”Васил Левски”- с. Трънито, НЧ”П. Яворов”- с.Борики, НЧ „Наука”- с. Боженците;</li> <li>- Течащи покриви, недовършени ремонтни дейности и липса на средства за добра поддръжка на сградния фонд;</li> <li>- Проблеми, свързани с разпределяне на субсидията;</li> <li>- Непълноценно използване на част от сградния фонд;</li> <li>- Недостатъчна работа с бизнес средите за осигуряване на дарения и спонсорство;</li> <li>- Липса на компютърна и размножителна техника в читалищата и библиотеките;</li> <li>- Липса на комуникационни средства- телефон, факс, интернет в малките населени места ;</li> <li>- Недостатъчна квалификация на читалищните и библиотечните кадри в малките населени места;</li> <li>- Морално и физически остарял библиотечен фонд в част от читалищните библиотеки;</li> <li>- Липса на достатъчен капацитет за работа по проекти;</li> <li>- Остаряло оборудване и реквизит в голяма част от читалищата;</li> <li>- Проблеми при работата с представителите на местната власт в три читалища от общината;</li> <li>- Негативно влияние на демографските фактори - ниска раждаемост, миграция, застаряващо население;</li> <li>- Липса на капацитет за развитието на нови читалищни форми в областта на социалното дело, туризма, изграждането на информационни центрове и др.;</li> <li>- Недостатъчни финансови средства за подsigуряване на отоплителния сезон и</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Работа с младежи и деца, в т.ч. и деца в неравностойно социално положение;</li> <li>- Извършване на социални дейности и работа с възрастни хора, включително и възрастни с интелектуални увреждания;</li> <li>- Изградено ново читалищно съдружие за съвместна работа по проекти на ЕФ „Съдружие за Европа” с участието на 25 читалища от региона;</li> <li>- Работа по програми и проекти ;</li> <li>- Целогодишен актуален и жанрово разнообразен културен календар.</li> </ul>	<p>осъществяване на нормална читалищната дейност през този период;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Недостатъчно познаване на нормативната уредба в малък брой читалища.</li> </ul>
--	---

### П р е п о р ъ к и :

- Да се води коректно читалищната документация;
- Да се провеждат редовно годишни отчетни събрания;
- Да се представя навременна информация за предстоящи празници и събития;
- Да се осигурява присъствие на читалищни деятели в организираните срещи, семинари и обучения;
- Да се изготвя годишен план за развитието и дейността на читалището;
- Да се повиши мотивацията за работа по програми и проекти
- Да се работи върху създаването на нови съвременни читалищни форми, които да отговарят на нуждите на българското общество;
- Да се стопанисва сградният фонд като своевременно се извършват необходимите текущи ремонти;
- Да се търсят нови форми за работа и сътрудничество с бизнес средите;
- Да се отреагира своевременно на представените сесии по различните програми и проекти.

# ОБЩИНА ДРЯНОВО



## Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Община Дряново е разположена в централния дял на Предбалкана на площ от 248,5 кв. км. и средна надморска височина от 180 до 640 м. В нея са администрирани 62 малки селища. Общината граничи с общините Габрово и Велико Търново. Тя има силно пресечен релеф, красивите планински склонове се редуват с китни котловини и просторни широколистни гори. Между хълмовете лъкатушат реките Янтра и Дряновска. Населението ѝ е около 11 000 жители.

Климатът е умерено континентален с мека зима и прохладно лято, което благоприятства развитието на туризма.

В Общината се намират и редица културно-исторически паметници: - Дряновски манастир „Св. Арх. Михаил” – едно райско кътче с богато разнообразие на уникални релефни форми, растителен и животински свят;

- Часовниковата кула, построена през 1778 г.;

- Мостът на р. Дряновска, строен от Кольо Фичето в средата на 19 век;

- Икономовата къща, строена от Кольо Фичето през 1859 г., която е обявена за Национален паметник на културата;

- Лафчиевата къща от 1840 г. с експозиция „Градски бит и култура – 19-20 век”, която е нагледен пример за многоетажните архитектурни постройки в страната;

- трикорабната базилика „Св. Никола”, построена от Кольо Фичето през 1851 г.;

- храм „Св. Троица” от средата на 19 век, обявен за паметник на културата;

- църквата „Въведение Богородично” с целият хармонично изграден комплекс от храм, камбанария и килийно училище /сега архиерейско наместничество/.

## ЧИТАЛИЩА

В Община Дряново са регистрирани 6 читалища – 1 в града и 5 в околните села, като общият брой на населените места е 62. Основната дейност на читалищата е свързана със съхраняването на българското нематериално културно наследство и художествената самодейност в различните области на изкуството – певческо, танцово, театрално, музикално и др. Важна роля за запазването и развитието на българската просвета и култура играе и осъществяването на библиотечна и информационна дейности в читалищата.

Сградният фонд е добре запазен и поддържан, с изключение на течащият покрив на големия салон на НЧ „Развитие” – Дряново и недовършеният ремонт на читалищната сграда в с. Гостилица. Финансирането е изключително от държавния бюджет и субсидии от Министерството на културата, като читалищата си набавят и собствени средства от

членски внос, спонсорство, дарения и изяви на съставите. Библиотечната дейност също е добре развита, защото читалищата разполагат със сравнително богат и добре запазен фонд. НЧ “Развитие” – Дряново има модерна библиотека със заемна, читалня с два отдела - за възрастни читатели и деца. Използва се съвременна компютърна техника и библиотечен софтуер. Към читалището е изграден и информационен център, оборудван с 10 компютъра и интернет. Той е любимо място за осмисляне на свободното време на голяма част от населението на града.

Читалищата работят успешно по програми и проекти и имат традиционно добри взаимоотношения с общината, кметствата и другите културни институти в областта. В някои от тях се осъществяват съвременни читалищни дейности в областта на туризма, социалното дело и съвременните компютърни и информационни технологии. Въпреки демографския срив и липсата на достатъчни финансови средства читалищата от община Дряново отдавна са се превърнали в културно-просветни и информационни центрове.

Към читалищата са създадени следните читалищни форми:

- 1 бр. Школа по изкуствата с класове по акордеон, цигулка, пиано, класическа китара, вокално пеене, изобразително изкуство- НЧ “Развитие”-Дряново;
- 1 бр. Детска група за народни танци – с. Царева ливада;
- 2 бр. Детска група за модерни танци, хип-хоп и брейк – по 1 бр. – НЧ “Развитие”-Дряново;
- 1 бр. Театрално студио – НЧ “Развитие”-Дряново;
- 2 бр. Групи за изворен фолклор – с. Гостилица и с. Царева ливада;
- 1 бр. Естрадно-сатиричен състав – с. Гостилица;
- 1 бр. Детски танцов състав – с. Царева ливада;
- 5 бр. Клубове: на учителя, на хумориста, художника, фолклориста и на инвалида – по 1 бр. – с. Гостилица;
- 1 бр. Кръжок по акордеон – с. Гостилица;
- 1 бр. Детска вокална група – с. Царева ливада;
- 1 бр. Женска вокална група – с. Царева ливада.

## АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА ОТ ОБЩИНА ДРЯНОВО

СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Наличието на сграден фонд – собствен или предоставен от общината за безвъзмездно ползване ;</li> <li>- Получаване на държавни субсидии, допълнително финансиране от Министерството на културата, приходи от членски внос, изяви на съставите, наеми, спонсорство и работа по проекти ;</li> <li>- Осигурен щатен персонал, с изключение на малките населени места;</li> <li>- Периодично организиране на обучителни модули за повишаване на знанията и компетентността на читалищните работници ;</li> <li>- Перманентно попълване на библиотечния фонд чрез закупуване и дарения ;</li> <li>- Добра мениджърска работа на председателите на читалищата в гр. Дряново, с. Царева ливада и с. Гостилица ;</li> <li>- Работа на читалищата по програми и проекти - гр. Дряново, с. Царева ливада и с. Гостилица ;</li> <li>- Наличие на богато фолклорно наследство, съхранено в относително автентичен вид ;</li> <li>- Активна работа с деца от всички възрастови и социални групи, включително и в неравностойно положение ;</li> <li>- Богата художествена самодейност, представена в различните сфери на изкуството-певческа, танцова, изворен фолклор, театрална и др.;</li> <li>- Наличието на информационен център с интернет - гр. Дряново, с. Царева ливада;</li> <li>- Наличие на библиотечен софтуер в библиотеката при НЧ “Развитие”;</li> <li>- Участие в общински, национални и международни прегледи и фестивали;</li> <li>- Добра координация и сътрудничество с</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Непълноценно използван и поддържан сграден фонд на читалищата в малките села;</li> <li>- Течаш покрив на големият солон в НЧ „Развитие”- Дряново и недовършен ремонт на сградата на читалището в с. Гостилица ;</li> <li>- Недостатъчно добра квалификация на читалищните кадри в малките населени места;</li> <li>- Липса на компютърна и размножителна техника в селските читалищата с изключение на с. Царева ливада ;</li> <li>- Остаряло оборудване и реквизит;</li> <li>- Малък капацитет и слаба мотивация за работа по проекти и програми ;</li> <li>- Липса на финансиране от собствени приходи, дарителство и спонсорство в читалищата от с.Зая и с. Руня ;</li> <li>- Негативно влияние на демографските фактори;</li> <li>- Липса на капацитет за развитие на нови читалищни форми в малките населени места;</li> <li>- Недостатъчни финансови средства за подпигуряване на отоплителния сезон.</li> </ul>



<p>местната власт – община и кметства ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Разнообразие от културно- исторически паметници;</li> <li>- Наличие на природни забележителности и места за отдих и туризъм ;</li> <li>- Богат целогодишен културен календар.</li> </ul>	
---	--

### П р е п о р ъ к и :

- Да се води коректно читалищната документация;
- Да се провеждат редовно годишни отчетни събрания;
- Да се представя навременна информация за предстоящи празници и събития;
- Да се осигурява присъствие на читалищни деятели в организираните срещи, семинари и обучения;
- Да се изготвя годишен план за развитието и дейността на читалището;
- Да се повиши мотивацията за работа по програми и проекти
- Да се работи върху създаването на нови съвременни читалищни форми, които да отговарят на нуждите на българското общество;
- Да се стопанисва сградният фонд като своевременно се извършват необходимите текущи ремонти;
- Да се търсят нови форми за работа и сътрудничество с бизнес средите;
- Да се отреагира своевременно на представените сесии по различните програми и проекти.

# ОБЩИНА СЕВЛИЕВО



КАРТА НА ОБЩИНАТА

## Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Община Севлиево се намира в Централна Северна България, на площ от 1040 кв. км., с 43 490 души население в общо 53 селища: 1 град и 52 села. Тя има удобно местоположение, което благоприятства транспортните връзки с цялата страна. Наличието

на големи горски масиви осигурява значителни водни ресурси и създава добри условия за развитие на дървообработването. Природните ресурси са съсредоточени в три основни сектора – обработваема земя, върху която растат почти всички характерни за този географски пояс култури; водни ресурси за битови, селскостопански и промишлени нужди, и дървен материал. Климатът е умерено континентален със студена зима и горещо лято.

Общината предлага много добри условия за бизнес в областта на селското стопанство, дърводобивната и дървопреработвателна промишленост и производството на санитарен фаянс. Голяма роля за развитието на икономиката на Общината имат и развитието на текстилната, кожарската и галантерийната промишленост, а също и на търговията и услугите. Значителна част от производството на севлиевските фирми намира пазар извън страната, като стойността на износа през последните години е над 300 млн. долара. Населението има висок жизнен стандарт, който се базира на успешното развитие на промишлеността. Средната работна заплата е с 20 % по-висока от средната работна заплата за страната.

Общината има значително културно-историческо наследство, което благоприятства развитието на туризма.

На 4 км северозападно от Севлиево се намира Археологическия музей на открито „Средновековен град и крепост Хоталич“. Той е предшественик на съвременния град и е разположен на площ около 15 дка, върху които са изградени четири квартала с масивни каменни постройки – църкви, жилища, работилници и др.

В близост до Севлиево се намира и Средновековният Батошевски мъжки манастир „Успение на Пресвета Богородица“, който е обявен за архитектурно-исторически и художествен паметник на културата. В него се намира олтарът с дърворезба от Тревненската резбарска школа. В Батошево се намира и Девическият манастир „Въведение „Пресветия Богородици“, в който се пазят икони на Станислав Доспевски.

Интерес представлява етнографският комплекс „Дандолови къщи“, разположен в централната градска част на Севлиево. Той е пример за уникалното строителство от периода на Българското Възраждане, където под един покрив са събрани три градски къщи с работилница и търговски дюкян.

## ЧИТАЛИЩА

В община Севлиево има 28 регистрирани читалища – 1 в града и 27 в околните села, като общият брой на населените места е 53. Основните дейности на читалищата от общината са свързани със съхраняването, развитието и предаването на богатото фолклорно наследство на различните етноси, които я населяват. Наблюдават се разнообразни читалищни форми в областта на фолклора и различните изкуства – музика, хореография, пеене, театър, литература. НЧ “Развитие” –

Севлиево отдавна се е превърнало във водеща културна институция, която оказва огромна роля за развитието на културата и просветата в общината. Важно значение за укрепване на межкултурния етнически диалог играят и читалищата в с. Ряховците, с. Душево, с. Сенник, с. Кръвеник и НЧ “Елдород” – с. Боазът. Финансирането на читалищата е главно от държавния бюджет, Министерство на културата, общината, като читалищата допълват бюджетите си чрез намиране на спонсорство, дарения, изяви на съставите и работа по програми и проекти. Сградният фонд е добре поддържан, периодично се извършват необходимите частични ремонти, но за съжаление средствата са ограничени. Проблематичен е въпросът със сградата на НЧ “Просвета” – с. Градище, която се нуждае от основен ремонт и течащите покриви на читалищата НЧ „Пробуда”-с. Ряховците, НЧ „В. Левски”- с. Горна Росица, НЧ „Пробуда”- с. Буря и НЧ „Св.Климент Охридски”- с. Сенник. Читалищата работят по различни програми и проекти – главно по междуетническото сътрудничество, но за съжаление все още липсва необходимата мотивация и капацитет за масово участие в разработването им. Създадена е междучиталищна мрежа “Елдород и приятели”, която спомага за развитието на нови читалищни форми в областта на туристическите продукти. Читалищата имат желание да разширят дейността си в областта на социалните услуги, тъй като голяма част от населението на малките населени места е от третата възраст. Голяма част от читалищата осъществяват и културно-просветна дейност, главно чрез библиотеките си, които имат сравнително богат и периодично допълван фонд.

На територията на общината са създадени следните читалищни форми:

8 бр. Групи за изворен фолклор – в селата: Младен, Душево, Градище, Буря, Шумата,

Крушево, Добромирка и Берицево;

5 бр. Групи за народни песни – в селата: Добромирка, Сенник, Малък Вършец,

Градище, Младен;

1 бр. Група за стари градски песни – с. Крамолин;

3 бр. Певчески състави – с. Ряховците;

3 бр. Клуб „Млад приятел на книгата” – в селата: П. Славейков, Горна Росица, Шумата;

1 бр. Литературен клуб – с. Сенник;

1 бр. Литературна школа – НЧ “Елдород”;

1 бр. Школа за изворен фолклор – НЧ “Елдород”;

- 2 бр. Школа за народни танци – НЧ “Елдород”;
- 1 бр. Школа за традиционни занаяти – НЧ “Елдород”;
- 1 бр. Школа по изкуствата с класове по пиано, китара, акордеон, синтезатор, солфеж и изобразително изкуство – НЧ “Развитие” - Севлиево;
- 1 бр. Музикална школа с класове: народни танци, изворен фолклор и народни песни – НЧ “Елдород” ;
- 1 бр. Хумористичен състав – с. Младен;
- 1 бр. Театрален състав – НЧ “Развитие” – Севлиево;
- 1 бр. Театрална школа – НЧ “Елдород”
- 1 бр. Куклено-театрален състав – НЧ “Развитие” – Севлиево;
- 1 бр. Хор – НЧ “Развитие” – Севлиево;
- 1 бр. Фолклорен състав – с. Крамолин;
- 1 бр. Битов оркестър – НЧ “Развитие” - Севлиево;
- 1 бр. Трио за народна музика – НЧ “Развитие” - Севлиево;
- 1 бр. Трио за класическа музика – НЧ “Развитие” - Севлиево;
- 1 бр. Кръжок за художествено слово – с. Градница;
- 1 бр. Детска вокална група – с. Дамяново;
- 1 бр. Кръжок “Любопитко” – с. Дамяново;
- 1 бр. Детски етно-училища – НЧ “Елдород

## АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА ОТ ОБЩИНА СЕВЛИЕВО

СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Наличието на собствен сграден фонд или предоставен от общината за ползване ;</li> <li>- Субсидиране от държавният и общинският бюджет, допълнително финансиране от Министерството на културата и осигуряване на собствени приходи от наеми, членски внос, спонсорство и др. ;</li> <li>- Осигурен щатен персонал, с изключение на малките населени места;</li> <li>- Регулярно организиране на обучения от РЕКИЦ и на оперативки в Община Севлиево ;</li> <li>- Добри мениджърски умения на председателите на читалищата в : гр. Севлиево , с. Ряховците, с.Сенник, и с. Боазът ;</li> <li>- Наличие на толям брой библиотечни единици с добре поддържан и допълван библиотечен фонд ;</li> <li>- Богато и добре запазено фолклорно наследство ;</li> <li>- Разнообразна и богата художествена самодейност , представена в различните изкуства- - певческа, танцова, изворен фолклор, възстановка на обичаи и др;</li> <li>- Работа по програми и проекти ;</li> <li>- Утвържаване на традиционни празници на града и населените места - Празник на тиквата, традиционния събор на народното творчество – “Бабан” и др.;</li> <li>- Много добро сътрудничество с представителите на общината и кметствата ;</li> <li>- Участие в общински, национални и международни прегледи и фестивали;</li> <li>- Работа с деца от всички възрастови групи ;</li> <li>- Наличие на културно – исторически паметници и места за отдих и туризъм ;</li> <li>- Разнообразен целогодишен културен календар ;</li> <li>- Добра работа в областта на междуетническият културен диалог ;</li> <li>- Изградена местна читалищна мрежа – „НЧ „Елдород” и приятели”;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Непълноценно използван и поддържан сграден фонд на читалищата в малките села;</li> <li>- Липса на сграда за НЧ „Младежки труд” – с.Столтът;</li> <li>- Необходимост от ремонт на сградата на НЧ „Просвета”- с. Градище и ремонт на покривите на НЧ „Пробуда”-с. Ряховците , НЧ „В. Левски”- с. Горна Росица, НЧ „Пробуда” - с.Буря и НЧ „Св.Климент Охридски”- с.Сенник;</li> <li>- Недостатъчно добра квалификация на читалищните кадри в селата;</li> <li>- Липса на наличен капацитет за работа по проекти;</li> <li>- Необходимост от художествени ръководители за любителското творчество в селата;</li> <li>- Недостатъчно финансиране от собствени приходи, дарителство и спонсорство;</li> <li>- Морално и физически остарял библиотечен фонд;</li> <li>- Липса на комуникационни средства в читалищата -телефон, факс, компютър, интернет;</li> <li>- Остаряло оборудване и реквизит;</li> <li>- Обезлюдяване на малките и отдалечени населенитне места и читалищата в тях- застаряващо население и миграция ;</li> <li>- Липса на развитие на нови читалищни форми в областта на туризма, социалните дейности и др.</li> </ul>



### П р е п о р ъ к и :

- Да се води коректно читалищната документация;
- Да се провеждат редовно годишни отчетни събрания;
- Да се представя навременна информация за предстоящи празници и събития;
- Да се осигурява присъствие на читалищни деятели в организираните срещи, семинари и обучения;
- Да се изготвя годишен план за развитието и дейността на читалището;
- Да се повиши мотивацията за работа по програми и проекти
- Да се работи върху създаването на нови съвременни читалищни форми, които да отговарят на нуждите на българското общество;
- Да се стопанисва сградният фонд като своевременно се извършват необходимите текущи ремонти;
- Да се търсят нови форми за работа и сътрудничество с бизнес средите;
- Да се отреагира своевременно на представените сесии по различните програми и проекти.

# ОБЩИНА ТРЯВНА



**Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/**

Община Трявна се намира в централна България и заема площ от 255,5 кв. км., върху която са разположени 106 селища – 2 града: общинският център – гр. Трявна и гр. Плачковци. Там се намират и 104 села с общо население 777 души. Тя граничи с общините Габрово, Велико Търново, Дряново и Мъглиж.

Град Трявна възниква като селищен център на района още през 18 век и в края на 19 век се превръща в безспорен културен и стопански център. Развитието на занаятите през българското Възраждане обуславя не само стопанския ѝ възход, но и създаването на най-старата художествена школа в България – Тревненската. Уникалните икони, дърворезби, ювелирни изделия разнасят славата на тревненските майстори далеч зад пределите на Османската империя в Румъния, Сърбия, Русия и други страни. След Освобождението Трявна се превръща в промишлен и туристически център, като основно вниманието е съсредоточено в областта на дървообработването, текстилната промишленост и машиностроенето. Със своето благоприятно местоположение - северните склонове на централна Стара планина и умерен климат – прохладно лято и мека зима Трявна се превръща в атрактивно място за отдих и туризъм. Общината разполага с модерни хотели с над 1 250 легла и модерни заведения за хранене.

Интерес за туристите представляват и многобройните културно-исторически паметници: Часовниковата кула от 1814 г.; Старият мост; улица „П. Р. Славейков” и храмовете „Св. Георги”, „Св. Арх. Михаил”.

**ЧИТАЛИЩА**

В община Трявна има 6 регистрирани читалища – 2 в гр. Трявна, 1 в гр. Плачковци и 3 в околните села. Общият брой на населените места е 106. На територията на общината се намира едно от най-старите български читалища – НЧ “П. Славейков” – Трявна, което продължава да работи в името на съхраняването на българската просвета, култура и изкуство. Читалището разполага с изключително богат библиотечен фонд, в това число старопечатни издания, класьори, албуми и разнообразна научна и художествена литература. Многобройни са и читалищните форми в различните области на изкуството – литература, хореография, музика, изобразително изкуство и пеене. Изявите на танцов ансамбъл “Трявна” и камерен хор “Еуфоника” разнасят славата на България далеч зад пределите ѝ. Читалището разполага със съвременна техника и модерно оборудване. С цялата си дейност НЧ “П. Славейков” играе ролята на водеща културна институция не само в Трявна, но и в Габровска област. Друго водещо читалище е НЧ “Пробуда” – гр. Плачковци, което също осъществява различни дейности – информационна, социална, културно-просветна и образователна. Читалищата получават субсидии от държавния и общинския бюджет, Министерството на културата, дарения, спонсорство, приходи от изяви на съставите, работа по програми и проекти и събиране на членски внос. Сградният фонд на читалищата от общината е в много добро състояние, защото своевременно се

извършват необходимите текущи ремонти. В малките населени места читалищната дейност се ограничава само в сферата на библиотечното дело, тъй като болжинството от населението е в напреднала възраст. Това от своя страна показва, че тези читалища трябва да започнат да развиват и нови социални форми, съобразени с потребностите на хората.

На територията на общината са създадени следните читалищни форми:

- 1 бр. Група за автентичен фолклор – НЧ “Кап. Дядо Никола” - Трявна;
- 1 бр. Детска музикална школа с класове по акордеон, пиано, народно пеене – НЧ “Пробуда” – Плачковци;
- 1 бр. Детски танцов състав – НЧ “Пробуда” - Плачковци;
- 1 бр. Детска театрална студия – НЧ “Пробуда” - Плачковци;
- 2 бр. Женска вокална група – НЧ “Пробуда” - Плачковци;
- 1 бр. Театрален колектив – НЧ “Пробуда” - Плачковци;
- 1 бр. Езикови курсове – английски – НЧ “П. Славейков” - Трявна;
- 1 бр. Лятна академия – музика, танци, езици, компютри – НЧ “П. Славейков” – Трявна;
- 1 бр. Танцов състав „Трявна” – НЧ “П. Славейков” - Трявна;
- 1 бр. Камерен хор – НЧ “П. Славейков” - Трявна;
- 1 бр. Литературен кабинет – НЧ “П. Славейков” - Трявна

## АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА ОТ ОБЩИНА ТРЯВНА

СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Наличие на собствен сграден фонд или предоставен от общината за безвъзмездно ползване;</li> <li>- Финансиране чрез държавна и общинска субсидия, средства от Министерството на културата, приходи от членски внос, наеми, спонсорства и работа по проекти;</li> <li>- Осигурен квалифициран щатен персонал, с изключение на малките населени места;</li> <li>- Периодично организиране на семинари и обучителни модули от РЕКИЦ с цел повишаване на квалификацията на читалищните работници;</li> <li>- Богата гама от художествена самодейност в различните сфери на изкуството - певческа, танцова, изворен фолклор, театрална, музикална, литературна;</li> <li>- Работа по програми и проекти;</li> <li>- Наличие на информационни центрове в градските читалища;</li> <li>- Голям брой библиотечни единици и перманентно допълване на библиотечния фонд чрез закупуване и дарения;</li> <li>- Наличие на добри мениджърски умения на председателите и секретарите на читалищата;</li> <li>- Наличие на компютърна и размножителна техника в градските читалища;</li> <li>- Участие в общински, национални и международни прегледи и фестивали;</li> <li>- Работа с деца от различни възрастови групи;</li> <li>- Наличие на културно-исторически паметници и умело използване на богатото културно-историческо наследство;</li> <li>- Изключително богат културен календар – Славейкови дни, възстановен е прегледа на самодейните театри, празниците на населените места, лятна детска академия;</li> <li>- Много добра координация и сътрудничество с местната власт – община и кметства;</li> <li>- Наличие на природни забележителности и места за отдих и туризъм.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Неэффективно използване и поддържане на сградния фонд в малките села;</li> <li>- Липса на добра квалификация на читалищните кадри в някои населени места;</li> <li>- Морално и физически остарял библиотечен фонд;</li> <li>- Липса на съвременно оборудване в селските читалища;</li> <li>- Недостатъчен наличен капацитет за работа по проекти;</li> <li>- Липса на комуникационни средства – телефон, факс и компютър в читалищата, с изключение на тези в Трявна и Плачковци;</li> <li>- Недостатъчен капацитет за развитие на нови читалищни форми в селата;</li> <li>- Ниска раждаемост, застаряващо население и миграция;</li> <li>- Недостатъчно финансиране от собствени приходи, дарителство и спонсорство;</li> <li>- Недостатъчни изяви на художествените колективи в селата на общината.</li> </ul>

### **П р е п о р ъ к и :**

- Да се води коректно читалищната документация;
- Да се провеждат редовно годишни отчетни събрания;
- Да се представя навременна информация за предстоящи празници и събития;
- Да се осигурява присъствие на читалищни деятели в организираните срещи, семинари и обучения;
- Да се изготвя годишен план за развитието и дейността на читалището;
- Да се повиши мотивацията за работа по програми и проекти
- Да се работи върху създаването на нови съвременни читалищни форми, които да отговарят на нуждите на българското общество;
- Да се стопанисва сградният фонд като своевременно се извършват необходимите текущи ремонти;
- Да се търсят нови форми за работа и сътрудничество с бизнес средите;
- Да се отреагира своевременно на представените сесии по различните програми и проекти.



**ОБОБЩЕН АНАЛИЗ**

**НА ДЕЙНОСТТА НА ЧИТАЛИЩАТА**

**В ОБЛАСТ**

**ГАБРОВО**

На територията на област Габрово функционират 73 читалища, 15 от които в градовете и 58 в селата. Те осъществяват разнообразна читалищна дейност в различните сфери на изкуството, науката, културата, социалните услуги и туризма, и внасят своя безспорен принос за оформянето на културно-просветния обмен на областта. Многобройните им състави намират изява извън пределите на областта и страната и се превръщат в истински културни посланици на България в Европа и света.

Финансирането на читалищата от Габровска област е главно от държавния бюджет, общината, Министерството на културата и собствените приходи, които се осигуряват от членски внос, изяви на съставите, работа по програми и проекти, дарения, спонсорство.

Наблюденията ни през последните години показват, че все повече читалища започват да работят по проекти и програми. За съжаление все още липсва необходимият капацитет от специалисти, особено в малките населени места, който да подпомогне развитието на този процес. РЕКИЦ „Читалища” – Габрово ще продължава да организира семинари и обучения за работа по проекти и да предоставя актуална информация за тях.

Сградният фонд на читалищата е в добро състояние. Периодично се извършват частични ремонти, но средствата все още не достигат и се работи само върху проблемните зони. Течащите покриви, дори и след частичен ремонт са доста често срещано явление. Не по-малък проблем е липсата на сгради за осъществяване на читалищна дейност. Информация по този въпрос е представена в swot анализите на всяка община, където са изброени читалищата, които все още нямат сгради. Надяваме се, че ще бъде намерено решение на този проблем.

Болшинството от читалищата в областта извършват библиотечна дейност и периодично допълват фондовете си в съответствие с новите потребности на читателите. Приятно пречатление прави фактът, че наред със старите, традиционни читалищни форми започват да се развиват и нови дейности в областта на социалното дело, информационните услуги и туризма. Всичко това допринася за утвърждаването на читалищата от областта като съвременни културни институции, които отговарят на новите индивидуални и социални потребности.

## АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА В ОБЛАСТ ГАБРОВО

СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Наличие на собствен сграден фонд и на предоставен от общината за безвъзмездно ползване;</li> <li>- Получаване на държавни и общински субсидии, допълнително финансиране от Министерството на културата, приходи от спонсорство, наеми, членски внос, изяви на съставите и защитени проекти;</li> <li>- Голям брой библиотечни единици и периодично допълване на фондовете;</li> <li>- Осигурен квалифициран щатен персонал, с изключение на малките населени места;</li> <li>- Организиране на семинари и обучения, с цел повишаване на квалификацията на читалищните деятели;</li> <li>- Наличие на добри мениджърски умения от страна на председателите и секретарите на читалищата;</li> <li>- Наличие на компютърна и размножителна техника в градските читалища;</li> <li>- Наличие на информационни центрове в градските читалища;</li> <li>- Богата гама от художествена самодейност в различните сфери на изкуството/певческо, музикално, танцово, театрално, изворен фолклор, възстановка на обичаи и др./;</li> <li>- Утвърждаване на традиционни празници на града и населените места - "Дни на духовната музика", Габровския карнавал, Празника на тиквата, традиционния събор на народното творчество – "Бабан" и др.;</li> <li>и др./ и провеждането на разнообразни културни прояви с участието на художествени състави от читалищата на общината, областта, страната и чужбина;</li> <li>- Участие в общински, национални и международни прегледи и фестивали;</li> <li>- Много добра координация и сътрудничество с</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Липса на сграден фонд за НЧ "Габрово"- Габрово, НЧ "Светите братя Кирил и Методий"- с. Райновци, НЧ "Васил Левски"- с. Трънито, НЧ"П. Яворов"- с.Борики, НЧ „Наука“- с. Боженците;</li> <li>- Течащи покриви, недовършени ремонтни дейности и липса на средства за добра поддръжка на сградния фонд;</li> <li>- Необходимост от ремонт на сградата на НЧ „Просвета“- с. Градище и ремонт на покривите на НЧ „Пробуда“-с. Ряховците, НЧ „В. Левски“- с. Горна Росица, НЧ „Пробуда“- с.Буря и НЧ „Св.Климент Охридски“- с.Сенник;</li> <li>- Проблеми, свързани с разпределяне на субсидията;</li> <li>- Непълноценно използване на част от сградния фонд;</li> <li>- Недостатъчна работа с бизнес средите за осигуряване на дарения и спонсорство;</li> <li>- Липса на компютърна и размножителна техника в читалищата и библиотеките;</li> <li>- Липса на комуникационни средства- телефон, факс, интернет в малките населени места;</li> <li>- Недостатъчна квалификация на читалищните и библиотечните кадри в малките населени места;</li> <li>- Морално и физически остарял библиотечен фонд в част от читалищните библиотеки;</li> <li>- Липса на достатъчен капацитет за работа по проекти;</li> <li>- Остаряло оборудване и реквизит в голяма част от читалищата;</li> <li>- Проблеми при работата с представителите на местната власт в три читалища от общината;</li> <li>- Негативно влияние на демографските фактори - ниска раждаемост, миграция, застаряващо население;</li> <li>- Липса на капацитет за развитието на нови читалищни форми в областта на социалното дело, туризма, изграждането на информационни центрове</li> </ul>

<p>местната власт – Областно управление, община и кметства ;</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Изградени отношения на сътрудничество и партньорство с различни културни институти и НПО;</li><li>- Работа с младежи и деца, в т.ч. и деца в неравностойно социално положение;</li><li>- Извършване на социални дейности и работа с възрастни хора, включително и възрастни с интелектуални увреждания;</li><li>- Изградено ново читалищно съдружие за съвместна работа по проекти на ЕФ „Съдружие за Европа” с участието на 25 читалища от региона;</li><li>- Работа по програми и проекти ;</li><li>- Целогодишен актуален и жанрово разнообразен културен календар.</li></ul>	<p>и др.;</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Недостатъчни финансови средства за подsigуряване на отоплителния сезон и осъществяване на нормална читалищната дейност през този период;</li><li>- Недостатъчно познаване на нормативната уредба в малък брой читалища.</li></ul>
---	---